

Megállt az idő

„Nyáron, a szabadságolási idő alatt könnyebb lenne a szülőknek is, gyerekeknek is” — vélekedtem februárban, amikor megindult a Petőfi Sándor sugárúti bölcsőde felújítása. Nos, megkaptuk mindannyian, amit vártunk: gyerekek, szülők, gondozónők — az újságíró. Itt a nyár, s tagadni sem lehet, hogy tatarozgatják a bölcsődét. A bökkenő csupán az, hogy június 30-án kellett volna átadni, de a határidő — mint annakidején a bölcsőde ingoványra épített fala — kissé elcsúszott, Szeptemberre. Ha jó matematikus lennék, most kiszámítanám, hány kilométerrel kell emiatt többet cipekednie a szülőknek, mennyi időt rabol el ez a naponta tőlük, mennyi idegi fáradságot jelent gondozónőknek, gyerekeknek egyaránt a három kiegészítő bölcsőde zsúfoltsága.

Nővérek vagy automaták

Érdekes levelet hozott minap a posta. Írója, dr. S. I-né. Egyik cikkünkkel vitatkozva, néhány jogos vagy kevésbé jogos ellenvetés mellett azt a kijelentést is megkockáztatta, hogy „nincsenek rosszul fizetve az egészségügyiiek, a fizetésrendezésük szűkségtelen”. Mindezt annak alapján állítja, hogy egy osztályos főnővér 2200 forintos havi jövedelmét vallott be neki beszélgetés közben. Könnyű lenne dr. S. I-nének okosan, hosszasan érvelve válaszolni, de talán meggyőzőbb lesz felhívni a figyelmét arra, hogy ország-szerte kórházi osztályokat kénytelenek bezárni már a nővérhiány miatt. Szegeden is beszéltek, hogy már a gyermek-klinika is szinte tragikus nővérhiánnyal küszködik. Valószínűleg nem azért, mert nincs szükség fizetésemelésre, és sok fontos szociális intézkedésre: egyetemi bölcsőde és óvoda, újabb és újabb nővérszállások létrehozására. Ha a levélírónk érveire hallgatunk, önkiszolgáló kórházakat kell létesíteni addig is, amíg a három műszakot, az 1300 forint kezdő fizetést, az albrétet zokszó nélkül vállaló nővér-automatákat feltalálják.

Rendelőik és hagyományok

Mi is kell egy orvosi rendelőhöz: szoba, előtér, mellék-helyiségek. Kissé hagyományos recept, de mintha jobbat ki sem lehetne találni. Hogy aztán az előtérben együtt várakoznak a beteg emberek — és mondjuk — a nőgyógyászatra váró terhes anyák, az szintén hagyományos. Ilyenek a gyermekgyógyászati rendelőik is, amelyeknek várójában téli időszakban egyszerre 25—30, vagy még több, kevésbé vagy jobban beteg gyerek szüföldök össze. Sőt, a legtöbb helyen, a várószobában egyszerre két rendelőhöz sorakoznak kicsik és nagyok. Az utóbbiak — ahogy panasolja néhány olvasónk — kissé keserűen betűzik a plakátot: legdrágább kincünk a gyermek. Mert arra kell gondolniuk az új házak modern rendelőinek is alkalmas, de üzletnek szánt földszintjét látva, hogy a drága szó, úgy látszik, viszszervert eredeti, anyagiasabb értelmezését.

Veress Miklós

Vízpótlásra 280 millió köbméter vizet tárolunk

Tavak, vízlépcsők

Folyóink vizének 98 százalékát importáljuk, külföldről kapjuk, de sajnos, éppen nyáron rendelkezünk a legkevesebb vízzel, amikor a legnagyobb szükség lenne rá. A tavaszi vízbőségből (esetleg a nyáreleiből) kell tehát tartalékolni az aszályos, csapadékszegény évszakra. Korábban elsősorban a folyók régi holtágaiban és természetes tavainkban gyűjtötték a vizet. Az utóbbi egy évtizedben azonban a hegy- és dombvidéken, síkvidéken egyaránt csaknem száz nagy víztározó épült.

Mezőgazdasági öntözésre már 125 tározó tartalékol vizet, összesen 79 millió köbméternyit. Nemrégiben avattuk a békési duzzasztót, amely nyolcmillió köbméter vizet tart vissza a Körös medrében, s

az idén további 23 új tóval és hatmillió köbméter vízzel gazdagodik víztározóink állománya, vízkincse.

Tőépítkezéseinkből nem csupán az öntözés az egyedüli haszon, mert legalább ugyanilyen értéket jelent az üdülés és a vízisportok lehetőségének kiterjesztése is. Csaknem valamennyi tóba halakat telepítettek és most már a horgászok ügyeskednek a vízparton, próbálgatják türelmüket, szerencséjüket. Pécs közelében az örfű víztározó partján üdülőtelep épült, a vendéglátóipar is berendezkedett, s nemcsak a fürdőzők, a horgászok és a csónakázók, hanem a vitorlássport szerelmesei is helyet kaptak a tavon.

A legnagyobb változást azonban a második Tisza

vízlépcső hullámtéri tározója hozza.

Négyezer akkora lesz, mint a Velencei-tó, s így a Balatonnal is vetélkedő üdülő- és vízisporttelepre nyújt lehetőséget. Jelenleg vízpótlásra az ország különféle tározóiban összesen 280 millió köbméter vizet tartalékolunk, s ezt a vízkincsünket is csaknem megkésztetjük majd a Tisza II. vízlépcsőjének tengere. (MTI)

Infravörös dohány szárító

A tudomány és technika — Kísérleteink igazolják a különböző területein széles körben felhasznált láthatatlan infravörös sugarak új alkalmazására kerülnek a szovjet mezőgazdaságban. Szuhumiban, a „Grúztabak” tröszt kísérleti ipari berendezésében már néhány esztendeje infravörös sugarakkal szárítják a dohányt.

Szuhumiban az „Alasara” állami kiadvállalat gondozásában megjelent Mihail Laszarejvili agrónómus tollából egy füzet az infravörös dohány szárításról.

Az agrónómus így nyilatkozott az APN tudósítójának: „Az infravörös sugárakkal a szárítás egész eljárása, a fűlesztéssel együtt másfél-két és fél napra csökken.

Feliratok, utcakövek, blokkok Egy turistaút jegyzetfüzetéből

Ügyes turista külföldön sem érzi idegennek magát. Ha más nyelven is beszélnek körülötte, ha a szokások különbözőnek is az otthonitól, alapvetően minden ismerős: az emberek, a házak, az élet.

1.

Minden ismerős? Utitársam oldalba bök az autóbuszban:

— Nézd csak!

Az autóbusz vezetőfülkéjének falára különböző feliratok vannak függesztve. Mint otthon. Csakhogy ez itt mind így kezdődik: „Bite...”, kérem. Nálunk nem így kezdődik, viszont úgy fejeződik be, hogy: „...tilos!”

Hát ez persze Lipcsében van, nem Szegeden.

2.

Az NDK-ban már egyetlen villamoson sincs kalauz, mindenütt jegyváltó automaták működnek. A pestinél modernebbek — évekkal korábban szerelték fel őket. Ha az ember bedobja a pénzt, megtekéri a masina kurbliját, s máris kezében a jegy.

A 29-es végállomásán Drezdában dolgozó magyar fiatalokkal szállunk fel a villamosra. Német ajkú helybéli nincs a láthatáron sem.

— Kérek két 20 filléret

— mondja egy drezdai magyar.

— Húsz pfennigest?

— Nem, otthoni fillért.

A két érmét bedobja, s máris tekeri a jegyváltót. Egymás után tizenhatszor. Akkor megállt. Nem barátunk, hanem a gép. Úgy látszik észrevette végre, hogy külföldi vendégei vannak!

3.

Feltűnő, hogy az NDK városában mennyivel kevesebb az aszfalt, mint nálunk, pedig több a szilárd burkolatú úttest. Kis kockakövet, betonlapot fektetnek le inkább aszfalt helyett, mégpedig úgy, hogy keverik őket. Az utca közepe például aszfaltos, két széle, a „leállósáv”

beszerezhető jó néhány fontos apróság.

5.

Zeit ist Geld, az idő pénz, tartja a német közmondás! S hogy ezt figyelembe is vesszük, tapasztalni minden üzletben, áruházban. A konfekciósztályon a ruhákhoz levő gyári márkacédula nemcsak a méretről, az anyag minőségéről, a cikk áráról tájékoztat, hanem egyáltalán blokk is. Az elárúsító csak kézzel látja el, s máris lehet menni a pénztárhoz.

Még az aprócskák osztályán sem ismerik a blokkolást. A pult végére kosarakat, tálcákat tesznek, abból vesz el egyet-egyet minden vásárló, összeszedi bele, amire szüksége van, s a pénztárhoz lép vele. A pénztáros egyúttal be is csomagolja az árut.

Időt takarít meg az is, hogy a nagyobb üzletekben, például a drezdai Centrum áruházban (ott is az a négyve) csomagmegőrző automatákat helyeztek el a bejárat közelében. Nem kell végighurcolásnia a városban a holmit bevásárlás után, ha az embernek még másutt is van elintézni valója.

A külföldet járó legszívesebben hazahordana minden szepet és jót, amit látott. A tapasztalatokkal könnyű dolga van, elférnek a jegyzetfüzetében. Abból írtam most ki az elmondottakat. Hátha akad köztük eltanulható.

*

Fehér Kálmán

Hatszáz kocsí 48 év alatt

Szeged egyetlen kocsigyártójáról

Az idős mester féltette az Esti Hírlap és a Képes Újság egy-egy számát. Mind-egyik lapban bekeretezett egy hírt: hintót exportáltak Svájcba, a Szovjetunióba, az Egyesült Államokba...

Jóleső érzéssel olvasta a híreket a 62 éves Kovács János, Csongrád megye egyetlen dolgozó kocsigyártója. Talán fellendül a régi iparág, szükség lesz még a kihaló mesterség termékeire, hátha jelentkezik új szakemberek a néhány főt számláló szakmába... A megjelent hírek a szekrénybe kerülnek régi iratok, kintüntetése, árjegyzékek mellé. Az 1780-ban alapított Kölber testvérek kocsigyártó cégének fényképpel illusztrált árjegyzékét mutatja a mester.

— Régen sokat forgattuk ezt a kiadványt, Hodács János kocsigyártó hasonló katalógusát is. A megrendelő kiválasztotta a neki tetsző típust, esetleg módosítottuk az ízlésnek, az egyéni kívánalomnak megfelelően. Utóljára tavaly kellett elővennem a Kölber-féle füzetet. Egy gróf Károlyi László-féle „magyar” kocsit készítettem saroglyával, alafordulóval az egyik tésznek. Negyvennyolc évvel ezelőtt szegődtem el inasnak a szegedi Hodács János üzemébe, azóta mintegy hatszáz kocsit készítettem. Magam csináltam a szükséges vas munkát, bogárn munkát is... Az ország minden részéből jöttek megrendelők, vásárokra vittük a kész kocsikat. Magamnak soha nem készítettem egyet sem...

A Felhő utcai műhely cég-táblájára is rákerültek a kintüntetések, jelezvén, hogy az iparág kiváló mesteréhez tér be a megrendelő.

— 1930-ban kaptam az első kintüntetést a segéd- és tanonckiallításom...

Az idős mesternek szép emléke fűződik az 1947-es Szegedi Ipari Vásárhoz.

— Az iparügyi miniszter sokáig álldogált a kiállított munkám mellett, nézegette a szakmai fogások minden rejtett megnyilvánulását, a „kritikus” helyeket. Elismerően nyilatkozott a kocsiról és azt mondta, hogy a szak-tárostól fogadjam a gratulációt, mert ő is kocsigyártó családból származik és sokat forgolódott, tanult, dolgozott a műhelyben. Abban az évben kaptam meghívást a brazil fővárosba: vevék részt kocsijaimmal az ottani kiállításon. A meghívóban fényképeket és árjegyzéket kértek tőlem. Aztán elmaradt az út... Sok volt a megrendelés, a SZAK is leköötötte időmet. Akkoriban én voltam a sportkörü elnök. (SZAK—Fradí 3:2) Így Bra-

ziában csak a tablók képviseltek.

Ma már csak javításokat végez Kovács János, kovács mesterlevele is van, így néha elkalandozik munkája: autógörök, alvázak kerülnek a műhelybe. A Közlekedési Múzeum kocsigyűjteményének összeállításához kérték szakvéleményét, restaurátori munkálatokat is felajánlottak, de nehéz elszakadni Szegedtől, és két év múlva már úgys nyugdíjba vonul. Addig is dolgozik szakmájában, vizsgáztat a KIOSZ mestervizsgáztató bizottságában. Szerette volna, ha kocsigyártó is került volna a bizottság elé, de a szakma senkit nem csábított, még a dívatos apróhirdetésre sem jelentkezett senki.

Politzer Tamás

Válaszol az illetékes

Kívánatos vagy elengedhetetlen?

Néhány megjegyzéssel el látva közöltük Pintér Ferenc levelét június 23-i számunk Olvasóink írják rovatában. Levélírónk arról panaszkodott, hogy a Búbosban nem engedték be nyakkendő nélkül. Mivel nem ez az első eset, hogy a fullasztó eleganciát bírálják, megkockáztatjuk a kérdést: a ruha teszi az embert, vagy a nyakkendő?

A Búbos Étterem vezetősége válaszelevelében elnézést kér a történetért Pintér Ferencétől. Remélik, hogy hasonló eset nem fordul elő. Sajnos — írja az étte-

rem üzletvezetője —, vendégkörünk összetétele miatt szükségessé vált, hogy zenés presszókba a nem megfelelő öltözké, ápolatlan vendégeket ne engedjük be, a többi vendég nyugodt és kulturált szórakozásának biztosítása végett.

Természetesen a hozzánk betérni kívánó Pintér Ferenc vendégünk elmarasztalását csupán a szolgálatban levő portás önkényes magatartása, az üzletvezetői utasítás rossz értelmezése okozta.

Ellentétben a cikk írójának „szabály az szabály”

véleményével, mi csupán a kulturált öltözkéket követeljük meg, amit természetesen nem csupán a nyakkendő viselése határoz meg, főleg nyáron. Ellenben véleményünk szerint, egy éjjeli szórakozó helyen még az 1500 forintos ruhának és a 400 forintos cipőnek is kívánatos, ha nem is elengedhetetlen kiegészítője a nyakkendő.

Idáig a levél: most már csak azt lenne jó tudni, hogy ez a bizonyos ruhadarab kívánatos-e, vagy csak elengedhetetlen?

Szeged szobrai

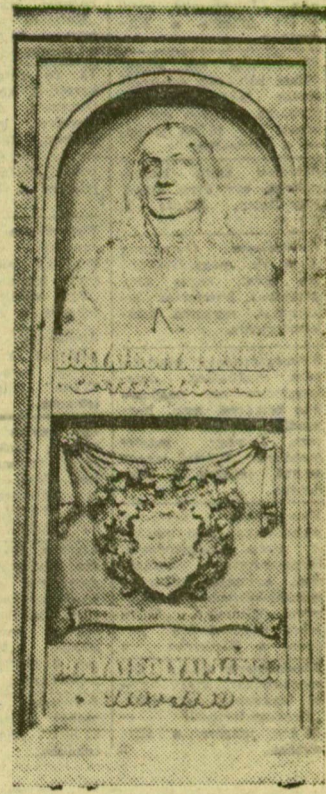
Bolyai Farkas

(1775—1856)

Bolyai János

(1802—1860)

(20.) Két matematikus zse-mi — apa és fia — emléket őrizi a panteon mészőkompozíciója, amelyet Gárdos László készített. Bolyai Farkas és Bolyai János alakját Szeged számára Kiss István szobrászművész is megmintázta: az ő bronzfigurái a József Attila Tudományegyetem természettudományi karának központi épületében állnak.

SZOMBAT, 1969. AUGUSZTUS 9.

DÉLMAGYARORSZÁG 7